

Advies nr. 185/2019 van 29 november 2019

Betreft: Voorontwerp van wet houdende wijzigingen van het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde, het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, het Wetboek van de minnelijke en gedwongen invordering van de fiscale en niet-fiscale schuldvorderingen en de programmawet (I) van 29 maart 2012, inzake het e-notariaat (CO-A-2019-182).

De Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna "de Autoriteit");

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, inzonderheid op artikel 23 en 26 (hierna "WOG");

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming)* (hierna "AVG")

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "WVG");

Gelet op de adviesaanvraag van de Vice-eerste Minister en de Minister van Financiën, Alexander De Croo, ontvangen op 09/10/2019;

Gelet op de bijkomende informatie ontvangen op 18/10/2019;

Gelet op het verslag van mevrouw Alexandra Jaspar, Directeur van het Kenniscentrum van de Gegevensbeschermingsautoriteit;

Brengt op 29 november 2019 het volgend advies uit:

I. Onderwerp en context van de aanvraag

1. De Minister van Financiën (hierna "de aanvrager") vraagt het advies van de Autoriteit over zijn voorontwerp van wet houdende wijzigingen van het Wetboek BTW, het Wetboek van de Inkomstenbelastingen 1992, Het Wetboek van de minnelijke en gedwongen invordering van de fiscale en niet-fiscale schuldvorderingen en de programmawet (I) van 29 maart 2012, inzake het e-notariaat (hierna "het voorontwerp van wet").
2. Dit voorontwerp van wet is ingegeven door de opmerkingen zoals opgeworpen door de Gegevensbeschermingsautoriteit in haar advies nr. 103/2019 ten aanzien van het gebrek aan voorzienbaarheid dat geboden wordt door het Wetboek BTW en het Wetboek inkomstenbelastingen, de programmawet (I) van 29 maart 2012 of het Wetboek van de minnelijke en gedwongen invordering van de fiscale en niet-fiscale schuldvorderingen, betreffende, onder meer, de persoonsgegevens die notarissen aan de belastingdienst moeten verstrekken met betrekking tot de verkoop van onroerende goederen en de akten van erfopvolging die zij moeten opmaken.
3. Als verplichte formaliteiten voorafgaand aan de ondertekening van bepaalde authentieke akten zijn notarissen verplicht de identiteit van de houders van de zakelijke rechten van onroerende goederen, die het voorwerp uitmaken van verkoopakten én van de identiteit van de overledenen en de personen die deel uitmaken van hun nalatenschap, aan de belastingadministratie mee te delen. De belastingadministratie moet dus binnen 12 dagen na ontvangst van deze kennisgevingen de resterende belastingschulden met betrekking tot deze personen melden. Deze fiscale kennisgeving houdt een beslaglegging in bij de notaris op de verkoopprijs of brengt de aansprakelijkheid met zich mee van de persoon die de goederen van de overledene vrijmaakt voor de betaling van de gemelde belastingschulden indien hij geen rekening heeft gehouden met het bestaan van deze schulden (het resultaat van de fiscale kennisgevingen is één van de in de verklaring van erfopvolging op te nemen verplichte vermeldingen in overeenstemming met artikel 159 van de voornoemde programmawet van 29 maart 2012). Indien de belangen van de Schatkist dit vereisen (indien de in beslag genomen bedragen lager zijn dan alle bedragen die verschuldigd zijn aan bevoorrechte schuldeisers die reeds een hypothecaire inschrijving genieten en aan de verzetdoende schuldeisers), kan de belastingadministratie wettelijk een hypothecaire inschrijving van het onroerend goed ten

voordele van de fiscus nemen, zonder de voorafgaande toestemming van de verkoper. De overschrijving of inschrijving van de te verlijden authentieke akte zal dus niet uitvoerbaar zijn tegen de Staat.

4. Ingevolge de wet van 11 februari 2019 houdende fiscale, fraudebestrijdende, financiële alsook diverse bepalingen kunnen zowel de berichten en inlichtingen die notarissen aan de belastingadministratie moeten sturen als de fiscale kennisgevingen die de administratie aan de instrumenterende notarissen stuurt, elektronisch worden gedaan via het E-notariaatsysteem van de Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat.
5. Tijdens haar onderzoek van het ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van de procedure voor deze elektronische communicatie stelde de Autoriteit tekortkomingen vast aangaande de voorspelbaarheid van de regels betreffende het vaststellen van het doeleinde van de verwerking, de categorieën van de verwerkte gegevens, de verwerkingsverantwoordelijke en de bewaartermijn voor de verzamelde gegevens.

II. Onderzoek

a. Vaststelling van het doeleinde van de betrokken gegevensverwerking

6. Het voorontwerp van wet integreert het doeleinde van de gegevensverwerkingen als ingevoerd in het Wetboek BTW (art. 2¹ van het voorontwerp van wet), het Wetboek Inkomstenbelastingen (art. 5² en 6³), de programmawet (I) van 29 maart 2012 (art. 9⁴) en het Wetboek van de minnelijke en gedwongen fiscale en niet-fiscale invorderingen (art. 12).
7. Elk doeleinde van de gegevensverwerking moet worden vastgesteld (art. 5.1.b van de AVG en de vereiste van voorpelbaarheid van de wetgeving die de verwerkingen van persoonsgegevens omkadert). Dit betekent dat de wetgever ervoor moet zorgen dat de formulering van het doeleinde zo nauwkeurig mogelijk is en dat hij een al te algemene formulering die meerdere interpretaties mogelijk maakt, moet vermijden. Bij het lezen ervan moet het mogelijk zijn te voorzien welke gegevensverwerking zal worden uitgevoerd om deze doeleinden uit te voeren.
8. In dit verband merkt de Autoriteit op dat de formulering in de artikelen 2, 6 en 12 ("*Om de invordering van de belasting over de toegevoegde waarde en bijbehoren te verzekeren en om*

¹ Dit artikel betreft de vervreemding of hypothecaire aanwending van gebouwen, schepen of boten.

² Doordat niet-ingezetenen die meerwaarden op de verkoop van onroerend goed realiseren, over deze meerwaarden worden belast via de bedrijfsvoorheffing die door de handelende notaris moet worden ingehouden en betaald.

³ Dit artikel betreft de vervreemding of hypothecaire aanwending van gebouwen, schepen of boten.

⁴ Dit artikel betreft de akten van erfopvolging.

de wettelijke hypotheek te vrijwaren") nader omschreven en herkadert moet worden. Het hoofddoel van dit systeem van verplichte gegevensverstrekking door notarissen en eventuele kennisgeving van belastingschulden, is het behoud van de wettelijke hypotheek van de Schatkist en de mogelijkheid voor de Schatkist om een hypothecaire inschrijving af te sluiten wanneer de belangen van de Schatkist in het geding zijn. Bijgevolg kan bijvoorbeeld de volgende formulering worden gebruikt: Om de Schatkist in staat te stellen haar wettelijke hypotheek te nemen met betrekking tot een onroerend goed dat zijn schuldenaar van plan is te bezwaren met een hypothecaire zekerheid of die hij onder bezwarende titel wil overdragen, om de invordering van bepaalde belastingschulden te verzekeren,...."

9. Wat betreft de vaststelling van het doel van de in ontwerp-artikel 157 van de bovengenoemde programmawet (artikel 9) bedoelde verwerking (artikel 9), is de Autoriteit van mening dat moet worden gepreciseerd dat het erom gaat de invordering van zekere en vaststaande belastingschulden in de zin van artikel 158, die de overledene en/of zijn erfgenamen en legatarissen verschuldigd zijn, te garanderen.

b. Vaststelling van de mee te delen categorieën gegevens

10. Wat betreft de categorieën gegevens die door notarissen aan de bevoegde belastingdienst moeten worden verstrekt, merkt de Autoriteit op dat, in de identificatiegegevens van het goed waarop de authentieke akte betrekking heeft (artikelen 2, 5, 6 en 12 van het voorontwerp van wet) in overeenstemming met het beginsel van de minimale gegevensverwerking (artikel 5, 1.c van de AVG), de woorden "ligging of beschrijving van de kadastrale gegevens" vervangen moeten worden door "minimale gegevens die toelaten het onroerend goed te localiseren" om te voorkomen dat gegevens worden verstrekt die niet noodzakelijk zijn voor het beoogde doel.

c. Vaststelling van de verwerkingsverantwoordelijke

11. De juridische vaststelling van de verwerkingsverantwoordelijke draagt bij tot de betere voorspelbaarheid van de wet die de verwerking van gegevens omkadert en een betere doeltreffendheid van de rechten van de betrokkenen. Daarbij moet niet alleen de entiteit worden aangewezen die in de praktijk het doel van de verwerking nastreeft en de controle daarop waarborgt, maar moet ook worden gespecificeerd met betrekking tot welke verwerking van persoonsgegevens deze aanwijzing plaatsvindt.
12. In verband met dit laatste punt, moeten de artikelen 4, 8, 11, 14 en 18 van het voorontwerp van wet ("*De Federale Overheidsdienst is voor de verwerkingen die hem betreffen, de verwerkingsverantwoordelijke*") herzien worden aangezien ze niet preciseren met betrekking

tot welke verwerkingen die aanwijzing wordt verricht. Op niet exhaustieve wijze merkt de Autoriteit op dat de betrokken verwerkingen bestaan uit het verzamelen en opslaan van gegevens die van de notarissen worden ontvangen overeenkomstig de artikelen 93ter WBTW, 412bis en 433 WIB 92, 157 van voormelde programmawet, en uit het gebruik ervan om na te gaan of de personen die daarin worden vermeld, schuldenaars zijn van een zekere schuld aan de belastingadministratie, uit de kennisgeving van deze schulden, uit de mededeling van deze schulden aan de betrokken notarissen en, in voorkomend geval, uit het nemen van de nodige maatregelen voor de inschrijving van de wettelijke hypotheek. Volledigheidshalve neemt de Autoriteit akte van de aanwijzing van de FOD Financiën als verwerkingsverantwoordelijke.

d. Vaststelling van de bewaartermijn van de door de FOD Financiën ingezamelde gegevens

13. Het voorontwerp van wet stelt de bewaartermijn van de gegevens door de belastingadministratie vast op basis van de verjaringstermijn die van toepassing is op alle handelingen die onder haar bevoegdheid vallen en de bewaartermijn die nodig is voor het beheer van de geschillen met betrekking tot de betaling van de betekende belastingschulden, in deze bewoordingen: "*tot uiterlijk 31 december van het jaar volgend op het jaar waarin de verjaring plaatsvindt van alle handelingen die tot de bevoegdheid van de verwerkingsverantwoordelijke bedoeld in het eerste lid behoren en, in voorkomend geval, de volledige betaling van alle ermee verbonden bedragen gerealiseerd werd en de ermee verbonden procedures en administratieve en gerechtelijke beroepen definitief afgesloten zijn*" (art.4, 8, 11, 14 en 18).
14. Om te voorkomen dat persoonsgegevens disproportioneel worden bewaard, is de Autoriteit van mening dat het aan de wetgever is om deze bewaringstermijn beter te regelen door expliciet te vermelden dat de handelingen van de FOD Financiën, waarop de verjaringstermijn betrekking heeft, worden genomen om het nagestreefde doel in dit geval te bereiken (zie hierboven).
15. De Autoriteit merkt ook op dat het geval, waarbij de personen die vermeld worden in de berichten van de notarissen geen schuldenaar zijn van zekere en vaststaande schulden gewaarborgd door de wettelijke hypotheek van de Schatkist, en ook niet onderworpen zijn aan de roerende voorheffing bedoeld in artikel 412bis van het WIB 92, niet wordt gedekt door de bovenvermelde bepalingen van het voorontwerp van wet. Volgens de door de afgevaardigde van de minister verstrekte informatie wenst de FOD Financiën deze berichten te bewaren om een gerechtelijke procedure van de FOD Financiën tegen de notaris, de curator of de verkoper aanhangig te maken, uit te oefenen of te rechtvaardigen. De Autoriteit is van oordeel dat de

controle op de kwaliteit van de opstelling van de notariële berichten of de correcte toezending van de fiscale kennisgevingen door de ontvangers inderdaad verband houden met het doel dat erin bestaat de wettelijke hypotheek van de Schatkist te behouden in de betrokken gevallen. Omwille van de transparantie moeten de bovenvermelde bepalingen van het voorontwerp van wet worden aangepast door te vermelden dat deze gegevens worden bewaard voor de termijn waarbinnen notarissen en ontvangers aansprakelijk kunnen worden gesteld voor de niet-mededeling van hun berichten en kennisgevingen van belastingschulden. De Autoriteit ziet echter niet in hoe de tekortkomingen van notarissen of ontvangers op dit gebied tot een rechtsvordering tegen de verkoper kunnen leiden. Als deze hypothese wordt bevestigd, moet dit in de toelichting worden toegelicht.

**OM DIE REDENEN,
de Autoriteit**

oordeelt dat het voor advies voorgelegde voorontwerp van wet als volgt moet worden aangepast :

1. herformulering van het doeleinde van de gegevensverwerkingen (overwegingen 8 en 9);
2. vervanging van de woorden "ligging of beschrijving en kadastrale gegevens" van het onroerend goed door "adres van het goed en nummer van de kadastrale legger" (overweging 10);
3. nadere omschrijving van de gegevensverwerkingen waarvoor het voorontwerp van wet de FOD Financiën de hoedanigheid van verwerkingsverantwoordelijke toekent (overweging 11 en 12);
4. nadere omschrijving van de bewaartermijn van de gegevens overeenkomstig overwegingen 14 en 15;
5. verbetering van de bepalingen van het voorontwerp van wet die betrekking hebben op de beveiliging van de gegevensstromen zodat voorzien is in garanties ter zake (overweging 17 tot 18).

(get.) Alexandra Jaspar
Directeur van het Kenniscentrum